

Warszawa, dnia 21.01.2018.

**MINISTERSTWO ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

*Podsekretarz Stanu
Ewa Lech*

Znak sprawy: ŻW.zz.870.30.2018

**Pan
Piotr Burek
Prezes
Lubelskiej Izby Rolniczej**

Szanowny Panie Prezencie,

W związku ze Stanowiskiem Lubelskiej Izby Rolniczej z dnia 30 stycznia br. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi uprzejmie informuje, co następuje.

W dniu 13 lutego 2018 r. w Dzienniku Ustaw ogłoszone zostało rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 lutego 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. poz. 360).

Należy podkreślić, że ww. rozporządzenie nie jest tożsame z Programem Bioasekuracji. Wprowadzona nowelizacja rozporządzenia była konieczna ze względu na zagrożenie dalszego szerzenia się choroby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Wystąpienie choroby na danym terenie powoduje restrykcje i wiąże się z koniecznością likwidacji zakażonych stad, co z kolei pociąga za sobą skutki ekonomiczne i społeczne. Dlatego konieczne jest zabezpieczenie gospodarstw przed ewentualnym przeniesieniem wirusa ASF. Wprowadzane przepisy mają za zadanie podnieść poziom zabezpieczenia gospodarstw, a tym samym zmniejszyć ryzyko wystąpienia tej choroby.

W odniesieniu do PROW to działania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 realizujące wsparcie na rzecz ograniczenia skutków ASF na terenie kraju mają charakter wspomagający.

W ramach instrumentu „*Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczenie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof*” wsparcie kierowane jest m.in. do rolników, znajdujących się w strefach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem ASF, na realizację operacji inwestycyjnych polegających na budowie infrastruktury potrzebnej do stworzenia odpowiednich warunków bioasekuracji.

Formą wsparcia jest refundacja do 80% kosztów kwalifikowalnych operacji.

Zakres kosztów kwalifikowalnych w zakresie zapobiegania ASF dotyczy kosztów ogrodzenia chlewni i terenu obsługującego chlewnię lub utworzenie zadaszanej niecki do dezynfekcji.

Maksymalna kwota wsparcia dla beneficjenta do 100 000 zł.

Minimalny koszt operacji: 10 000 zł.

Minimalna wielkość stada wynosi 300 sztuk.

W dniach 28 września – 27 października 2017r odbył się pierwszy nabór wniosków w ramach powyższego podziałania. O pomoc na inwestycje w zakresie bioasekuracji w związku z występowaniem ASF wystąpiło 192 rolników. Wnioski opiewają na kwotę blisko 12 471 tys. zł. Dane z drugiego naboru przeprowadzonego w styczniu 2018 r będą dostępne w późniejszym terminie.

Przeprowadzona analiza wykazała potrzebę zmian i rozszerzenia dostępu do pomocy w ramach tego instrumentu. Dlatego też procedowana jest obecnie propozycja zmian aby pomoc mogła być przyznawana rolnikom prowadzącym produkcję świń na ww. obszarze na poziomie co najmniej 50 świń. Ponadto proponuje się rozszerzenie zakresu kosztów kwalifikowalnych o urządzenia do dezynfekcji.

Ponadto rolnicy zamieszkujący na obszarach występowania ASF mogą korzystać z dedykowanych im w ramach PROW 2014-2020 instrumentów pomocy przeznaczonych na restrukturyzację produkcji oraz podjęcie działalności pozarolniczej:

Restrukturyzacja małych gospodarstw

Celem instrumentu jest między innymi zwiększenie rentowności i konkurencyjności gospodarstw prowadzących produkcję trzody chlewnej, na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń (ASF).

Pomoc jest przyznawana na restrukturyzację gospodarstwa w kierunku produkcji żywnościowych lub nieżywnościowych produktów rolnych, a także przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie. Przez restrukturyzację rozumie się zasadnicze zmiany w gospodarstwie, które mają na celu poprawę jego konkurencyjności i zwiększenie jego rentowności poprzez wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa, w szczególności w wyniku zmiany profilu prowadzonej produkcji rolnej.

Premia w wysokości 60 tys. zł powinna zostać wydatkowana na cele związane z rozwojem gospodarstwa, zgodnie z założeniami biznesplanu.

Beneficjent: rolnik - osoba fizyczna ubezpieczona na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, w pełnym zakresie jako rolnik, prowadzący wyłącznie działalność rolniczą.

Wielkość ekonomiczna gospodarstwa (SO) poniżej 10 tysięcy euro, przy czym w przypadku operacji realizowanych na obszarach ASF do wyliczenia wielkości ekonomicznej nie uwzględnia się produkcji trzody chlewnej.

Rolnik prowadzący wyłącznie działalność rolniczą, w tym produkcję trzody chlewnej, na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń, powinien zobowiązać się do zaprzestania produkcji trzody chlewnej na okres, co najmniej 5 lat.

Wnioski o pomoc w ramach tego instrumentu na obszarach ASF złożyło 98 rolników.

Mając na uwadze potrzebę ułatwienia dostępu do pomocy w ramach tego instrumentu procedowane są zmiany dotyczące rozszerzenia katalogu beneficjentów poddziałania o rolników i małżonków rolników ubezpieczonych w pełnym zakresie na wniosek oraz skrócenia okresu podlegania ubezpieczeniu w KRUS, poprzedzającego dzień złożenia wniosku.

Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej.

Celem instrumentu wsparcia jest między innymi różnicowanie działalności związane z rozpoczynaniem pozarolniczej działalności gospodarczej w gospodarstwach na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem choroby afrykańskiego pomoru świń.

W przypadku zaprzestania hodowli świń, dla rolników posiadających małe gospodarstwa rolne, szansą jest stworzona w ramach PROW 2014-2020 możliwość uzyskania wsparcia na podjęcie działalności pozarolniczej.

Wielkość ekonomiczna gospodarstwa rolnego, w którym pracuje wnioskodawca jest nie większa niż 15 tys. euro, przy czym w przypadku operacji realizowanych w ramach tego instrumentu pomocy na obszarach ASF, do wyliczenia wielkości ekonomicznej nie uwzględnia się produkcji trzody chlewnej.

O pomoc mogą ubiegać się osoby prowadzące gospodarstwo rolne lub małżonkowie i domownicy ubezpieczeni na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników z mocy ustawy i w pełnym zakresie.

Premia w wysokości 100 000 zł wypłacana jest w ratach: I rata – 80% kwoty pomocy po spełnieniu warunków kwalifikowalności, II rata – 20% kwoty pomocy po prawidłowym zrealizowaniu biznesplanu.

Biznesplan musi zakładać, że nastąpi utworzenie, co najmniej jednego miejsca pracy w przeliczeniu średniorocznym (również samozatrudnienie).

Rolnik, lub małżonek rolnika, lub domownik gospodarstwa rolnego, zobowiąże się, że w gospodarstwie, które było podstawą do wyliczenia wielkości ekonomicznej, nastąpi zaprzestanie produkcji trzody chlewnej na okres, co najmniej 5 lat.

Procedowane są obecnie zmiany ułatwiające dostęp do tego instrumentu pomocy dotyczące rozszerzenia katalogu beneficjentów o rolników, ich małżonków oraz domowników ubezpieczonych w KRUS w pełnym zakresie na wniosek. Pozwoli to wyrównać szanse w dostępie do wsparcia dla większości osób ubezpieczonych w KRUS oraz poszerzyć grupę potencjalnych beneficjentów poddziałania.

W ramach modyfikacji proponuje się także rezygnację z kryterium ograniczającego dostęp do pomocy dla wnioskodawców, którzy pracują w gospodarstwie rolnym o wielkości ekonomicznej do 15 tys. euro oraz skrócenia okresu podlegania ubezpieczeniu w KRUS poprzedzających dzień złożenia wniosku.

Zarówno rolnicy zamieszkujący na obszarach ASF zajmujący się produkcją trzody chlewnej jak i rolnicy zajmujący się innymi kierunkami produkcji mogą korzystać dla rozwoju swoich

gospodarstw także z innych instrumentów inwestycyjnych realizowanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020: *Modernizacja gospodarstw rolnych, Tworzenie grup i organizacji producentów, Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000, Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój.*

Jednocześnie od dnia 15 grudnia 2017 r. producenci świń mogą ubiegać się o przyznanie rekompensat za zaprzestanie produkcji świń w związku z niespełnianiem wymogów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń zmienionego rozporządzeniem z dnia 5 lipca 2017 r. Mechanizm ww. rekompensat realizowany jest na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 listopada 2017 r. w sprawie realizacji przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zadań związanych z ustanowieniem środka nadzwyczajnego polegającego na udzieleniu pomocy posiadaczom świń utrzymującym nie więcej niż 50 świń (Dz.U. z 2017 r. poz. 2272).

Pomoc przeznaczona jest dla posiadaczy świń, którzy na podstawie art. 48b ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt otrzymają decyzję administracyjną powiatowego lekarza weterynarii nakazującą zabicie lub ubój świń oraz zakazującą utrzymywania świń w gospodarstwie.

Pomoc może być przyznana posiadaczom świń, jeżeli:

- 1) w dniu wydania decyzji o nakazie zaprzestania produkcji świń, posiadali gospodarstwo na obszarze wymienionym w decyzji wykonawczej Komisji 2014/709/UE z dnia 9 października 2014 r. w sprawie środków kontroli w zakresie zdrowia zwierząt w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń w niektórych państwach członkowskich i uchylającej decyzję wykonawczą 2014/178/UE (Dz. Urz. UE L 295 z 11.10.2014, str. 63, z późn. zm.), zmienionej decyzją 2017/1481/UE,
- 2) w okresie od dnia 1 lipca 2016 r. do dnia 30 czerwca 2017 r. posiadali średnio nie więcej niż 50 świń i w dniu kontroli weterynaryjnej, która doprowadziła do wydania decyzji nakazującej zaprzestanie produkcji wieprzowiny, posiadali co najmniej jedną świnię,
- 3) ich świnię opuściły gospodarstwo w czasie wyznaczonym przez lekarza weterynarii, nie później niż 120 dni od wydania decyzji o nakazie zaprzestania produkcji świń,
- 4) nie otrzymali z tytułu tych samych strat dochodu lub do tych samych świń pomocy państwa, środków z ubezpieczenia lub pomocy ze środków weterynaryjnych.

Przyznanie przedmiotowej pomocy nie wpływa na możliwość wznowienia produkcji wieprzowiny przez posiadaczy świń, po okresie dwóch lat, po przedstawieniu dowodów, że spełniają oni wymogi przewidziane w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń zmienionym rozporządzeniem z dnia 5 lipca 2017 r.

Stawki udzielanej pomocy wynoszą 190 zł w przypadku prosiąt do 20 kg oraz 300 zł w przypadku innych świń.

Wnioski o udzielenie pomocy z tytułu zaprzestania produkcji wieprzowiny producenci

świń mogą składać od dnia 15 grudnia 2017 r., w terminie 150 dni od dnia wydania ww. decyzji Powiatowego Lekarza Weterynarii, jednak nie później niż do dnia 14 sierpnia 2018 r., w Biurach Powiatowych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa właściwych ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę posiadacza świń. Szczegółowe informacje dotyczące zasad udzielania omawianych rekompensat oraz formularz wniosku wraz z instrukcją jego wypełnienia zamieszczone są na stronie internetowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Zasady przyznawania omawianych rekompensat wynikają z postanowień rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) z dnia 11 września 2017 r. w sprawie *środka nadzwyczajnego w formie pomocy gospodarstwom utrzymującym nie więcej niż 50 świń i znajdującym się na określonych obszarach Polski w przypadku wstrzymania produkcji wieprzowiny z powodu nowych wymagań związanych z afrykańskim pomorem świń* (Dz. Urz. UE L 234 z 12.09.2017, str.1). Komisja Europejska na podstawie tego rozporządzenia udostępniła pomoc finansową dla producentów utrzymujących w okresie od dnia 1 lipca 2016 r. do dnia 30 czerwca 2017 r. średnio nie więcej niż 50 świń, co zostało ustalone biorąc pod uwagę stosunek wielkości gospodarstwa do jego zdolności przystosowania się do nowych wymogów oraz dane dotyczące występowania ognisk choroby. Większość ognisk ASF wystąpiło w gospodarstwach utrzymujących niewielką liczbę świń a struktura stad z trzodą chlewną znajdujących się w strefach zagrożonych ASF wskazuje, że 50% gospodarstw posiada mniej niż 10 świń, a 90% posiada mniej niż 50 świń. W ocenie Komisji środki powinny zatem trafić wyłącznie do takich niewielkich gospodarstw, które nie są w stanie ponosić ciężaru kosztów związanych ze spełnieniem nowych wymagań weterynaryjnych i w związku z tym będą czasowo rezygnowały z produkcji.

Ponadto zgodnie z przepisami § 13e rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U z 2015 r. poz.187 z późn.zm.). Agencja ta w latach 2015-2018 udziela corocznie pomocy w formie refundacji 50% wydatków na zakup mat dezynfekcyjnych, zakup sprzętu do wykonania zabiegów dezynfekcyjnych, dezynsekcyjnych lub deratyzacyjnych oraz produktów biobójczych, środków dezynsekcyjnych lub deratyzacyjnych, zakup odzieży ochronnej i obuwia ochronnego, zabezpieczenie budynków, w których są utrzymywane świnie, przed dostępem zwierząt domowych, producentowi rolnemu, który w latach 2015-2018 prowadził, co najmniej przez rok, gospodarstwo, w którym są utrzymywane zwierzęta gospodarskie z gatunku świnia (*sus scrofa*), położone na obszarze określonym w § 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 kwietnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia "Programu bioasekuracji mającego na celu zapobieganie szerezeniu się afrykańskiego pomoru świń" na lata 2015-2018 (Dz. U. poz. 517 oraz z 2016 r. poz. 679 i 1153).

W odniesieniu do kwalifikacji osób uprawnionych do zawodowego uboju informuję, że obecnie prowadzone są prace nad nowelizacją rozporządzenia z dnia 9 września 2004 r. w sprawie kwalifikacji osób uprawnionych do zawodowego uboju oraz warunków i metod uboju i uśmiercania zwierząt.

W projektowanym rozporządzeniu proponuje się wprowadzenie niższych wymagań dotyczących kwalifikacji osób dokonujących uboju zwierząt kopytnych w gospodarstwie na własny użytek. Uboju cieląt w wieku do szóstego miesiąca życia, świń, owiec i kóz na własny użytek będzie mogła dokonać osoba pełnoletnia, która posiada odpowiedni poziom kwalifikacji, aby wykonywać te czynności, nie powodując u zwierząt jakiegokolwiek niepotrzebnego bólu, niepokoju lub cierpienia.

Odpowiedni poziom kwalifikacji potwierdzi zaświadczenie o odbyciu bezpłatnego szkolenia w tym zakresie zorganizowanego przez powiatowego lekarza weterynarii albo – na jego zlecenie – przez inny podmiot.

Kwalifikacje osób dokonujących uboju na użytek własny powinny sprowadzać się do posiadania ogólnej wiedzy dotyczącej podstawowych wzorów zachowań i potrzeb poszczególnych gatunków zwierząt oraz oznak przytomności i reakcji na bodźce bólowe, a także zasad określonych w art. 10 rozporządzenia Rady (WE) nr 1099/2009 z dnia 24 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania.

W kwestii stanowiska w sprawie utylizacji dzików uprzejmie informuję, że obecnie w ramach Zespołu ds. ASF analizowane są zagadnienia poruszane w tym Stanowisku. O wynikach proponowanych rozwiązań zostaną Państwo poinformowani w terminie późniejszym.

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
PODSEKRETAŃ STANU

Ewa Lech